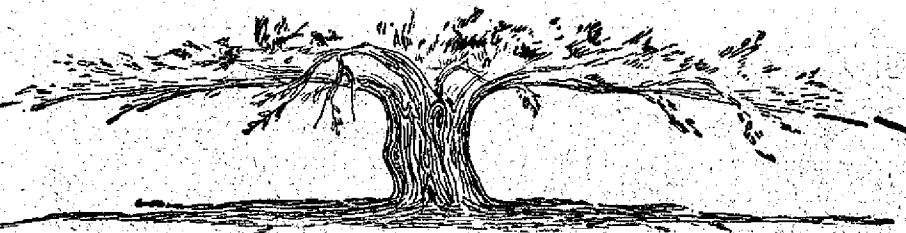

ΣΠΟΥΔΗ — Ν. ΓΥΖΗ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΤΟΣ Δ'

31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1903

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΓΡΑΦΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΟΥΡΟΥ ΙΑΤΡΟΥ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΟΘΩΝΟΣ *

[Εύγενως μᾶς παρεχωρήθη η ἀδεια, δπώς δημοσιευθῇ διά τῶν «Παναθηναίων» τὸ μετοῖν τῶν ἐγγράφων τῆς οἰκογένειας τοῦ Ιωάννου Βούρου, ιατροῦ τοῦ βασιλεως "Οθωνος, εὐρέθεν ἀπόστασμα ἀπομνημόνευμάτων του ἀπό της 15ης Οκτωβρίου 1852 μέχρι τῆς 1ης Φεβρουαρίου 1854.

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀπομνημονευμάτων τούτων τοῦ προσφίλοντος εἰς τὸν «Οδιώνα ιατροῦ θὰ κινηση βεβαιώς ζωηρόν τὸ ἔνδιαφρέσιον τῶν ἀναγνωστῶν τῶν «Παναθηναίων» οἵτινες θὰ εὑδουν εἰς αὐτά, ἐκτὸς ἀλλων, πιστὴν εἰκόνα τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὅποιον εἰργάζετο ὁ πρῶτος βασιλεὺς, καὶ τῶν πρὸς τὴν πατρίδα αἰτιημάτων του.

Αδριατικὸς κόλπος

15 Οκτωβρίου 1852.— Ἐκοιμήθημεν ἡσύχως εἰς τὸ ὀπιμόπλοιον καὶ ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἐφανετοῦ καλός, καὶ ἡ θάλασσα ἡσυχός, ἀπεπλεύσαμεν ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Βενετίας τῇ 6, 35 πρωὶ καὶ διεισθυνδύμεθα πρὸς τὰ ἀπέναντι παράλια τῆς Δαλματίας, ἔνεκα ἀσφαλείας διὰ νὰ ἀκολουθήσωμεν τὸν πλοϊν μας εἰς Αθήνας. Μέχρι τῆς 10ης ὥρας ὁ καιρὸς ἦτο καλός καὶ ἡ θάλασσα γαληναία, ἀλλ' ἐπειτα κατὰ μικρὸν ἐπνεεν αὐξάνων ἄνεμος ΝΑ καὶ ὁ οὐρανὸς ἐγίνετο νεφελώδης, ὥστε περὶ τὴν 3ην ὥραν μ. μ. ἦτο δυνατὸς πολὺ καὶ ἡ θάλασσα μεγάλη, τὸ δὲ πλοϊν ἐσαλεύετο ὑπερβολικά καὶ ὁ Βασιλεὺς ἔπασχε γνωσίαν καὶ ἀλλοι ἐκ τοῦ πληρώματος. Ἐπειδὴ ὁ πλοιάρχος προέβλεπε τρικυμίαν καὶ ὅτι δὲν ἦτο ἀσφαλές νὰ ἔξακολυνθήσωμεν, διητήνθημεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Pola καὶ προσωριμόσθημεν ἐκεῖ τὴν 4,40' μ. μ. Ο λιμὴν οὗτος εἶνε ἀσφαλέστατος καὶ πολὺ

εὐρύχωρος, κατὰ τὴν εἰσόδον ἐκατέρωθεν ἔφαινετο πολὺ ὀχυρωμένος διὰ πολλῶν φρουρῶν. Ενθὺς μετὰ τὴν προσόρμισίν μας ἡλθεν δ. Ammiraglio de l'arsenale διὰ νὰ προσφέρῃ τὸ σέβας του εἰς τὸν Βασιλέα, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐδέχθη, ἐνοχλημένος δν. Διενυκτερεύσαμεν εἰς τὸν λιμένα τοῦτον ἡσύχως.

Αδριατικὸς κόλπος (Pola)

16 Οκτωβρίου.— Τὴν γύκτα ὅλην εἴμεθα ἡσυχοὶ εἰς τὸν λιμένα, ἀλλ' ἐπνεεν ἄνεμος σφοδρότατος καὶ ραγδαία βροχὴ ἐπιπτεν ὥστε ἥμερα εἰνυχίες διτὶ προσωριμόσθημεν ἐν καύρῳ ἐνταῦθα. Ο καιρὸς ἐξηκολούθει καὶ σήμερον ὅλην τὴν ἥμέραν ὁ αὐτός, ἀλλ' ἡ βροχὴ μόνη είχε παύσει ἀπὸ τῆς 2ης ὥρας μ. μ. ὥστε δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀναχωρήσωμεν. Τὸ πρωὶ μία φρεγάτα προσωριμόσθημεν ἐκεῖ καὶ ἀφωπλι-

* Εἰς τὸ ἔξωφυλλον ἡ ἐπιγραφὴ «Ημερολόγιον ἀπὸ 15 Οκτωβρίου 1852 μέχρι . . . τόμ. Δ'.» Εἰς δὲ τὸ α΄ φύλλον παρατέμετε εἰς τὴν χρονολογίαν τῆς 14ης Οκτωβρίου τόμος Γ'. Απωχδες οἱ προηγούμενοι τόμοι, οἱ καὶ πλήρεις βεβαιώς, δὲν ἀνευρέθησαν εἰσέτι.

διὰ τοῦ ὑγρομέτρου· καὶ ἀφοῦ ἐλάβομεν ὅπ' ὅψιν ὅλα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα καὶ προφορικάς τινας πληροφορίας, ἀπεφάνθημεν τῇ 24 Νοεμβρίου ὅτι τὸ οἰκοδόμημα ἔχει ὑγρασίαν καὶ διὰ ἐπομένως δύναται νὰ βλαφθῇ ἐν αὐτῷ ἡ ὑγεία τῶν κορασίων. Τὴν ἔκθεσιν ταύτην συνέταξα ἐγώ, τὴν ὑπέγραψαν καὶ οἱ λοιποὶ καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν Ἀστυνομίαν.

30 Νοεμβρίου. — Ὁμιλῶν σήμερον τὸ πρωὶ μετὰ τοῦ Βασιλέως περὶ τοῦ Πανεπιστημίου, παρετήρησα εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ γένηται περιορισμὸς διαφοράς τῶν

μαθητῶν διότι δὲν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ τόπου καὶ ἐπρότεινα τινὰ μέτρα συντείνοντα εἰς τὸ νὰ κάμωσι καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν βασικωτέραν. Ο Βασιλεὺς μοὶ ἀπῆγεν ὅτι « δὲν ἐπιθυμεῖ τοῦτο, διότι ἡ Ἑλλὰς δὲν εἰμιπορεῖ νὰ μένῃ δοπία εἴνε, ἀλλὰ θέλει ἐκταθῆ καὶ ἔχομεν ἀνάγκην περισσοτέρων ἀνθρωπών ».

Τοῦτο πρέπει νὰ συνδυάσῃ τις μὲ διὰ μὲ εἶπον περὶ τούτου εἰς Μάναχον οἱ Βασιλεῖς Λουδοβίκος καὶ Μαξιμιλιανός. (Ἔιδε τὸ Ἡμερολόγιον μου τότε).

Ἐπεταῖ συνέχεια.

ΜΟΥΣΑΙΟΥ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΗΡΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΕΑΝΔΡΟΥ

Σὺ μόνο, ἀμοιρε Λέανδρε, τὴν ζηλημένη ὡς εἶδες,
Δὲν ἥθελες κρυφάκαθον νὰ σου κεντᾶ τὸν νοῦ σου.
Καὶ μὰ ποῦ πῆρες ἔξαφρα φωτιὰ στὰ φυλλοπάδια,
Χωρὶς τὴν παιγνιδόματην δὲν ἥθελες νὰ ζήσῃς.
Μὲ τές ματιές ἐνέργειψε καὶ ἡ φλώγα τῆς ἀγάπης
Κιάπτο μᾶλλον ἀνίκητην ἐπάφλαζε καὶ καρδιά του.
Τί οἱ διορφίες οἱ ξακουστὲς κοπέλλας παινεμένης
Βαδύτερο ἀπὸ τάρματα πληγώντων τοὺς ἀθρώπους.
Τὸ μάτι δρόμος γίνεται κιάπτ' τάναβλέματά της
Η σπίδα φεύγει καὶ γλυπτοῦ μὲς τὴν καρδιάν ταῦθωπον.
Θάμπος τότε τὸν ἔπιασερ, ἀδιαντροπιά, λαχτάρα.
Ἐτρεμε μέσα του ἡ καρδιὰ καὶ νὰ πιαστῇ νιροπή είχε,
Κ' ἡ διορφιά τὸν θάμπωντε, μὰ συνεπῆρε δὲ Ερως
Τὴν συστολὴν πιθούντας μὲ μᾶς ἀποδιαντράπτη.
Αγγάρι ἀχνάρι περπατεῖ, κατάματα τῆς στέκει,
Δοξά διωρεῖ καὶ δολερὰ τές κάρες τον τές παῖζει,
Μὲ τάφωνα γνεψίματα νὰ τὴν ἔξελογιάσῃ.
Η νὰ πάλι σὰν ἔνοιωσε τὸν πονηρόν τον πόθον,
Καμάρωντε τὰ κάλλη τῆς καὶ διστρεπτὸν ἀγάλμα
Κιανὴ τοῦ συγκροκάμμινσε τὸ μάτι παιγνιδᾶτα,
Μὲ τὰ ηρυφά γνεψίματα νὰ τοῦ τὸ μολογήσῃ.
Καὶ πάλι τοῦ ἀκρογέλασε κιαντὸς ἀγαγαλλιάζει
Πῶς ἔνοιωσε τὸν πόθον τον καὶ δέν της πανοφάνη.
Ως τόσον, δός δὲ Λέανδρος ζητοῦσε ὥραν πλευτάτην,
Τὸ φέγγος τον χαμῆλωσε καὶ βούτησεν δὲ "Ηλιος".

Καὶ στὰ σύραγια ἀνέφαγε λαμπρὸς Ἀποσπερίης.
Τότε ποντοσωρεύεται μὲ θάρρος στὴν κοπέλλαν,
Σὰν εἰδε πῶς ἀρχίνησε τὸ φῶς νὰ μολυβιάζῃ,
Κιάγαλια ἀγάλμα οφίγγονται τὰ δάχτυλα τῆς κόρης,
Βαδιὰ βαδιὰ ἀναστέναζε χωρὶς μέλημα ἐκείνη
Σὰν κακωμένη ἀπόσπασε τὸ φοδαλό της χέρι.
Ο νός, διὰ κατάλαβε τὴν τροπαλήν της κλίσιν,
Θαρρετὰ δράχνει καὶ τραβᾷ τὸλόπλουμόν της φοῦχον
Καὶ στὸ ιερὸν τῆς ἐκκλησίας παραχωστὰ τὴν πάγει.
Μὲ σταυκὸ πόδι ἡ Ἡρώ ποντοβαρεῖ ξοπίσω,
Σὰν τάχα νὰ μὴν ἥθελε, καὶ κάμνει τοῦ Λεάνδρου
Μὲ λόγια κορασίσιμα γιὰ νὰ τὸν ἀποπάρῃ.
« Ξένε, γιατὶ μωραίνεσαι; γιατὶ κόρην μὲ σέρνεις;
Σύνο ἄλλο δρόμο κιάφης μου, πακόμιοε, τὸ φοῦχον.
Τήρα, μὴν πάρουν εἰδῆσιν οἱ προεστοὶ γονοί μου.
Καλόγρησιν τῆς Παφίτισσας δὲ σου περνᾶ νὰ γγίσης.
Πὰ νὰ πειράξῃς κορασίων, εἶσαι μικρὸς καὶ λίγος ».

Μὲ τοῦτα τὸν ἐμάλλωσε τῶν κορασιῶν τὰ λόγια.
Μὰ σὰν ἀκούσεις δὲ Λέανδρος τὰ τύσα πείσματά της,
Ἐνοιωσε τὰ καμώματα τῶν κορασιῶν, ποῦ θέλοντ.
Γιατὶ δταν δμορφόπονλα μαλλώνοντοι οἱ γυναῖκες,
Χάδια εἶναι τὰ μαλλώματα, καὶ χάδια εἴν' οι φοβίέρες.
Καὶ τὸν λαιμὸν τῆς φύλησε τὸν μοσχομυρισμένον
Καὶ τέτοιον λόγον εἶπε της ἐρωτικῆγωμένος.
« Άλλη Ἀφροδίτη στὴ θωράκι, άλλη Ἀθηνᾶ στὴ γνῶσι.
Γιατὶ' ίσα μὲ τοῦ κόσμου ἐσὲ γυναῖκα δέ σε βάζω,
Μόνο μὲ κόρες τοῦ Διός ἐγὼ συγκρίνω ἐσέντα
Χαρά τον καὶ ποῦ σ' ἔκαμε, χαρά της ποῦ σ' ἐγέννα.
Κιδποια σ' ἐποιλοπόνησε, καλή της ὥρα, πόρη.
Μόν' ἀκούσεις τὸ λόγο μου, τὸν πόνον μου στοχάσουν.
Τῆς Ἀφροδίτης καλογρηά, σὰν Ἀφροδίτη κάμε.
Ἐλα, εὐλόγια τὸ γάμο σου, σὰ θέλεις δέσποινά σου.
Κοράσι νὰ τὴν λειτουργῆ τὴν Κύπριδα δὲν πρέπει
Κορασίες δὲν πολναγαπᾶς η χάρι της ἀ θέλησ.
Νὰ ξέρης ποιὸ εἶναι τῆς θεᾶς τὸ θέλημα, εἶν' δὲ γάμος.
Καὶ σὺ τώρ' ἀν τὴν ἀγαπᾶς τὴν Αφροδίτη ἀλήθεια,
Καὶ τὴν ἀγάπη ἀγάπησε, ποῖναι γλυκειά σὰ μέλι.
Κ ἐλέησε μὲ τὸ φωτὸν καὶ πάρε μὲ ἀντρὸς ἀ θέλησ.
Ποῦ σοῦ τὸν ἐκυνήγησε μὲ τάρματα τον δὲ Ερως,
Σὰν δὲ γοργὸς ἐπῆγ' Ερωῆς μὲ τὸ χρυσὸν φαβδί του
Τὸν ἀντρειωμένον Ἡρακλῆ γιὰ σκλάβον τῆς ὘μφάλης.

Ἐδῶ δὲ μ' ἔφερον δὲ Εὐμῆς, μὲν πέμπτη η Ἀφροδίτη.
 Καὶ θάλπουσες πανιὰν φοράν τὴν πάνταν τὴν Ἀταλάντην
 Ποῦ σέφυγε τὸν Μελανόν, τὸν ἀγαπητικόν της;
 Κόρη νὰ μείνῃ μὰ καθὼς πεισμώδη η Ἀφροδίτη,
 Κεῖνον, ποῦ δὲν ποιθοῦσε πούν, ἀπὸ καρδιᾶς τὸν πῆρε.
 «Ακούει καὶ σύ, δὲν ἀγάπη μουν, μὴν τὴν θεὰ θυμωδογες.»
 Μὲ τοῦτα γέλασε τὸν νοῦν τῆς κόρης ἀδελά της,
 Τὰ λόγια ἀγάπη γέννησαν καὶ πῆρε τὴν καρδιά της.
 Αμίλητη, τὰ μάτια της ἔγειρε η κόρη κάτω,
 Τὰ μάγουλα, ποῦ ντροπαλά ποκκίνιζαν, νὰ κρύψῃ.
 Κ' ἔξεννε μὲ τάκροχναρον τὴν γῆν καὶ ντροπιασμένη,
 Ολο καὶ τάσπρο φρόεμα συμμάζενε στοὺς ὅμοις.
 Τοῦτα θὰ ποῦν πᾶς ἀρχισε μὰ κόρη νὰ συγκλίνῃ,
 Αγκαλιὰ τάζει καὶ φιλί, δλ η σιωπή της πείνη.
 Τώρα καὶ τὸ γλυκόπικρο κεντρὶ τοῦ πόδου ἐδέχθη
 Κιάναψε η κόρη ἀπὸ γλυκειὰν φωτιὰν μὲς τὴν καρδιά της.
 Καὶ τοῦ Λεάνδρου οἱ διμοσφίες τὴν ἐψυχομαράναν.
 Κεῖνος, δοσ τὴν δψιν της σκυψτήν κατὰ γῆς είχε,
 Τόσο καὶ δὲν ἔχοτανε μὲ ληγωμένα μάτια
 Τῆς κόρης τὸ χιονόλαιμον ν' ἀκοιβοκαμαρώνη,
 Ως πουν ἀνοιξε τὸ στόμα της κὲ ἐγλυκαπολογήθη.
 Καὶ ποκκινάδι ἀπόσταζε ντροπῆς τὸ ποδοσπό της.

«Ξέν' ἐσύ μὲ τὰ λόγια σου θ' ἀνάγερνες καὶ πέτραν.
 Ποιὸς σ' ἔμαιδε νὰ λέσ αντὰ τὰ πλανερὰ λογάκια;
 Ποιὸς, (συφορά μουν!) σ' ἔφερε στὸν τόπον τὸν δικόν μουν;
 Μόν' δλα τάπτες ἀδικα. Τί πᾶς, καλέ, περάτης
 Αθρωπος ξένος κιάπραχτος μαζὶ μ' ἐμὲ θὰ σμίξης;
 Νὰ παντρευτοῦμεν φανερὰ μὲ γάμον τιμημένον,
 Δὲν ἡμποροῦμεν νὰ στὸ πῶ: δὲ θέλουν οἱ γονοί μουν.
 Αρ θέλης πάλι στὴ Σηστὸν νὰ πολυμπανοβγάνης,
 Δὲ δύνασαι συσκότεινα νὰ κρύψῃς τὴν ἀγάπην.
 Τοῦ κόσμου η γλώσσα τὸ κακὸ πάρτι ἀγαπάει νὰ λέγει
 Κιδι τι σιγὰ κόμη κανεὶς μὲς στὰ στενὰ τάκονει.
 Μὰ χάρισέ μουν τὸνομα καὶ τὸν καλόν σου τόπον.
 Μή μουν τὸ ποινῆς πᾶς μὲ λὲν ἐμέναι Ήρώ, τὸ ξέρεις.
 Μονή μουν οὐρανοκόλλητος καὶ βρερὸς πύργος εἶναι.
 Καὶ μέσα ἐκεῖ μονόψυχη μὲ μὰν κάθομαι βάγιαν
 Περίγιαλα καὶ ξέχωρα, κ' ἔχω γειτόνισσάν μουν
 Τὴ θάλασσα, δπως θέλησαν ἀπόνετα οἱ γόνοι μουν.
 Δέν μουν εἰν' ἐκεῖ συντρόφισσες, μηδὲ χροὶ δὲν εἶναι,
 Κιδημερὶς κιόλονυχτὶς πάντα βοᾶ σταντιά μουν

Τὸ βογγητὸν τῆς θάλασσας, τῆς ἀνεμοδαρμένης.»

Οσο καὶ τάπεν, ἔκονψε τὴν δψι στὴν ποδιά της,
 Τι ξαναντράπη μόνη της καὶ καταγνώνει δ, π εἶπε.
 Ο Λέανδρος, βαρύκαρδος, τοῦ πόδου κεντρωμένος,
 Συλλογισμένος ἔστεκε, πῶς νὰ τὴν καταφέρῃ.

Μόν' ἔφωτας ὁ πονηρὸς τὸν ἄνθρωπον πληγώνει
 Καὶ πάλι δὲν τὸν πληγὴν τάνθρωπον τὴ γατρένει.
 Αὐτὸς νικᾷ κάθε θνητόν, μὰ καὶ τὸν ἔρμηνει.
 Αὐτὸς τοῦ παραστάθηκε καὶ τότε τοῦ Λεάνδρου.

Κ' ὑστεριὰ ἀναστέναζε κ' ἔξυπνος λόγον εἶπε:

«Κόρη, γιὰ τὴν ἀγάπη σου περνῶ καὶ τάχριο κῦμα,
 Κιάν κοχλαίζη ἀπὸ φωτιὰ μάν ἀταξείδευτό ναι.
 Φτάνει κοντά σου νάρχωμαι, νὰ σὲ σφιχταγκαλιάζω,
 Κιούτε φουρούνα οὔτε βοήν τῆς θάλασσας τρομάζω.
 Κάθε βραδὺ θὰ φέρωμαι τὸ ταῖρι σου βρεμένον
 Θὰ κολυμπῶ τὸ γάργαρον τὸ όρμα τοῦ Ἑλλησπόντου.
 Γιατὶ μακριὰ δὲν κάθομαι, στὴν Ἀβυδο ἀντικρύ σουν.
 Μόν' ἔνα λύχνον δεῖχνε μουν ἀπ' τὸ ψηλό σου κάστρον
 Μὲς στὸ σκοτάδι ἀντίπερα, γιὰ νὰ θωρῶ καὶ γάμαι
 Ερωτοκάραβον ἔγω καὶ τὸ λυχνάρι σουν ἀστρον.

Καὶ τοῦτο άμα παραπηῶ, τᾶλλος ἀστρα τί τὰ θέλω;
 Οὔτε τὴν Πούλια θὰ φωρῶ, οὔτ' ἀμαξα θὰ βλέπω,
 Οσο νὰ φτάσω στῆς γλυκειᾶς πατρίδας τὸ λιμάνι,
 Μόρο φυλάξον, ἀγάπη μουν, τοὺς βαρετοὺς ἀνέμους,
 Μήν τονε σβύσσουν καὶ μὲ μᾶς χάσω κ' ἔγω τὴν νιότην
 Τὸ λύχνο σουν, αντῆς ζωῆς τὸν μόρον φωτοδότην.
 Τώρ' διν ἀλήθεια θὲς καὶ σὺ νὰ ξέρης τὸνομά μουν,
 Τὸνομα μουν εἶναι Λεάνδρος, Ήρώς της καλῆς ἀντρας.

ΣΙΜΟΣ ΜΕΝΑΡΔΟΣ

ΤΟΠΙΟΝ

ΕΡΓΟΝ Ο. ΦΟΚΑ

Από την "Εκθεσιν του Παραγωγού.

Α Θ Ω Ν Α Σ

Οταν ποτέ, περιηγούμενος τὸ Ἀγιον Ὅρος, διέβαινον, ταπεινὸς προσκυνήτης, ἀπὸ Μοναστηρίου εἰς Μοναστηρίον, συχνὰ ὁ ἀνεμος τῆς Χερσονήσου, ὁ ἡγιασμένος ἀπὸ τὰ τύσα καί μενα θυμιάματα τῶν προσευχῶν, διανοίγων τῶν πυκνοφύλλων καστανεῶν τοὺς ηλάδους, μοῦν ἀπεκάλυπτε μίαν τριγωνικὴν κορυφήν, ὡς ἀσκητοῦ πολιοῦ κεφαλὴν, προσευχομένοι, ἐγγὺς τῶν νεφῶν, ἔνα κῶνον πέτρινον, δοτὶς σᾶν νὰ μὲντηταζε, καὶ σᾶν νὰ μὲ συνώδευε, πανταχοῦ παρόν, μὲ τὸ τεφρὸν ἐκεῖνο μέτωπον

Κατ' ἀρχὰς ἥσθιανόμην ἀναφριάσασιν φόβου καὶ περιδεῆς ἀπέστρεφον ἀλλαχοῦ τὸ βλέμμα, κλίνων τὴν κεφαλὴν ὅπλο τὰ μαῦρα ἔλατα τοῦ ἵηροποταμοῦ δάσους. Ἀλλ' ἐν τῇ παρακαμπῇ τῆς ὁδοῦ, πάλιν, ίδου ἐνώπιον μου ὁ πέτρινος ἀσκήτης, μὲ τὴν μολυβδίνην ἐκείνην ὃντιν τοῦ οὐαρῶς προσμειδῶν μοι ἀπὸ τοῦ ἱκομηνόδους του ὑψους. Ἀλλοτε ὡς νεφέλῃ καὶ ἄλλοτε ὡς πέτρα αἰωρούμενη. Κ' ἔκυπτον ἀπὸ καμμίαν χαράδραν τὸν

Διονυσίου, πέραν ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Ἀγίου Νήφωνος, δόπον κόρηνώδης ἡ ἀτραπός, παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ βράχου, ἰδού πάλιν μ' ἔχειρα γάργειρος ὁ σύντροφός μου ἀπὸ τὰ οὐράνια ὑψη του.

Μίαν ἡμέραν διώκει, ἡμέραν συννεφώδην καὶ βροχεράν, τὸν ἔχασα τὸν προσφιλῆ συμπτόσκυντην μου, ἀφανισθέντα μέσα εἰς τὰ πυκνώδεντα νέφη, τὴν ἀγαπημένην του συντροφιάν. Εἰς τὸ Ρωσικὸν Σαράι καθεξόμενος εἶδα τότε ἴσοπεδουμένην ὅλην τὴν Χερσόνησον, καὶ ἐκτενομένην διάστημα λίγον μόνον δροπέδιον. Ο οὐρανὸς μ' ἔφανη διτὶ κατῆλθε μολύβδινος καὶ βαρὺς πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἔλειψαν ἐν τῷ ἄμα καὶ λόφοι καὶ κράσπεδα τῶν κορυφῶν. Ενόμισα πρὸς στιγμὴν διτὶ εὐδισκόμην εἰς τὸ ὑψηλότερον τῆς χερσονήσου μέρος. Ἀλλ' αἴφνης, μετὰ τὴν ἐκπνοήν τῆς τρικυμίας, διελύθησαν διωχθέντα ἔδω καὶ ἐκεῖ τὰ γέφη καὶ ἀνέκυψε πάλιν ἡ ιερὰ τοῦ Ἀθωνος κορυφή, τεφρὰ καὶ πέτρινος, ὡς δψις βυζαντινοῦ Παντοκράτορος ἐωσμένη γύρῳ - γύρῳ τοῦ ἀγίου στήμους του ἀπὸ φαιὰ νεφελώματα, ὡς πυκνωμένου ἐκεῖ λιβανοκαπνοῦ.

* *

Ο "Αθωνας είνε αὐτός.

Ο "Αθωνας τὸν δοποῖν διτὶ κατῆλθε μολύβδινος καὶ εύανθες, ἐσχεδίασε ποτὲ νὰ μεταμορφώσῃ εἰς ἀνδριάντα τοῦ Μεγάλου Μακεδόνος, βαστάζοντα δύο πόλεις εἰς τὰς δύο τεταμένας κειράς του, ἡ δὲ δροθοδοξία μετέβαλε, χαριστερον, εἰς «Περιβόλιον τῆς Παναγίας», καλλίδενδρον καὶ εύανθες, δόποντεν ἀναρθμητοι προσευχαὶ καθ' ἐκάστην ἀναπέμπονται πρὸς τὸν Θεόν, συνοδευόμεναι ἀπὸ τὰ εὐωδέστερα ἄνθη, τὰ θυμιάματα τῶν ἀσκητῶν, ἐν ἀριμονίᾳ γοητευτικῇ καλλικελάδων ἐρημικῶν πτηνῶν, τῶν δευτέρων τῶν Μονῶν σημάντων, ἀπὸ μέσα ἀπὸ ἀνθοβολούντας θάμνους τὰ ἀναρθμητα μαρτυρικά καὶ δισιακά δοστᾶ, τὸ ἀποκείμενα εἰς τοὺς θησαυροὺς ἐκάστου Μοναστηρίου.

Καὶ δοι ἀναβοῦν, μετανοῦν, καὶ δοι δὲν ἀναβοῦν, πάλιν μετανοῦν.

Οὕτω ζωηρῶς χρωματίζει τὸ κοινὸν ἐν Ἀγίῳ Όρει λόγιον τὸ μεγαλεῖον τῆς κορυφῆς τοῦ Ἀθωνος, ητοις κυρίως ὑπὸ τοῦ λαοῦ καλεῖται "Αθωνας.

Δύο χιλιάδων περίπου μέτρων τὸ ὑψος του.

Η ἀνάβασις εἰς αὐτὴν γίνεται ἀπὸ τῆς Μεσημβρινῆς πλευρᾶς, διότι ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος, πρὸς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀγίου Παύλου, τὸ

μέγα βουνὸν κατέρχεται καθέτως, διὰ βαθυπάτων χαραδρῶν, αἵτινες καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἶνε σκεπασμέναι ἀπὸ κορυταλλομένας χιόνις.

Πρέπει διφ' ἐσπέρας νὰ ἔχῃ βρέξει καὶ τότε, λίαν πώτι, ἐπιτυγχάνει ἡ ἀνάβασις εἰς τὴν θαυμαστὴν κορυφήν, ὅτε ἡ ἀτμοσφαίρα εἶνε διαυγῆς καὶ καθαρά, ἀμειβομένων ἀπεριγούπτως τῶν κόπων τοῦ προσκυνητοῦ διὰ τοῦ ἔξελισσομένου ἐκεῖνου μεγαλοπρεπούς πανοράματος.

Συνήθως διώκει τὴν θαυμαστήν κορυφήν, διὰ πανηγυρούμενη τὴν ξορτήν τῆς Μεταμορφώσεως διπλά τῆς κορυφῆς γαῖσκος. Τότε ἀφ' ἐσπέρας, ἀφ' ὅλης τῆς Χερσονήσου μοναχοί, ἀνέρχονται, βαστάζοντες εἰς κειράς, ἀντὶ ράβδου, ἀπὸ ἐν κονδρὸν ξύλου, ἵνα τὴν νύκτα, ἐν τῇ ἀγρυπνίᾳ, ἀνάψωσι φωτίαν καὶ θερμανθῶσι, διὰ τὸ ψυχος, τὸ δοποῖον ἐπάνω ἔκει εἶνε λίαν ἐπαισθητόν, ίδιως ἐν αἰρνιδιά μεταβολῇ τοῦ καιροῦ, τὰς ημέρας ἔκεινας τοῦ Αγίου στον.

Φιάσαντες εἰς τὴν Κερασιάν τὴν ὑδατόρρυτον καὶ χλοερὰν ἐκείνην κοιλάδα, διότι οἱ ἀμπελῶνες τῶν κελλίων τοῦ Χατζῆ Γεώργη καὶ οἱ καταπράσινοι κῆποι μὲ τὰ μικροσκοπικά καζανόματα τοῦ παπᾶ - Ιεροθέου, μὲ τὰ δύοια διλάδωτος ἐρημίτης, εἰς τὰ Χιώτικα, μὲ τοὺς πολλοὺς ὑποτακτικούς του, — οὗτοι εἶνε οἱ καλούμενοι ἐν Ἀγίῳ. Ορει ἀλάδωτοι οὐδέποτε ἐν τῇ ζωῇ ἐσθίοντες ἔλαιον, οὐδὲ ἔλαιας — ἀποσταλλάζειν εἰς μικρὰ φιαλίδια τὸ οιγανέλαιον τὸ πολύτιμον, τὸ φασκομηλέαιον τὸ εὐώδες καὶ τὸ φλισκονέλαιον τὸ κοκκινωπόν, φράσματα θευστά, ἐκ βοτανῶν ιαματικῶν, — ἀρχίζομεν ἐντεῦθεν τὴν ἀνάβασιν δι' ήμιονικῆς δόδου, πότε πλαγίως καὶ πότε δι' ἔλιγμῶν, διὰ μέσου ὀραιοτάτου δάσους ἐλατῶν καὶ πευκῶν, δῶν πολλοὶ κορμοὶ κατέχοροι υφοῦνται, κεραυνόπληκτοι, ὡς σκελετοὶ παλαιῶν τιτάνων.

Οὕτω μετὰ τοίωρον προείαν φθάνομεν εἰς τὴν Παγαγίταν, μικρὸν ναΐσκον, διότι σταθμέουν συνήθως οἱ προσκυνηταὶ οἱ ἀναμένοντες τὴν εὑδίαν τοῦ δρυδοῦ διὰ τὴν ἀνάβασιν. Ο ναΐσκος οὗτος, ὡς ἀτεφωλεῖ διακρινόμενος ἀπὸ τὸ πέλαγος μὲ τὸν χαμηλὸν σφαιρικὸν θόλον του, τέπσαρας μῆνας τοῦ ἔτους εἶνε ἀδρατος, σαβανωμένος ὑπὸ τὰς χιόνις, μὲ τὸ μικρὸν παράρτημά του διότι ἀναπαύονται οἱ Λαυριῶται πατέρες μὲ τοὺς ήμιονικῶν των, οἱ ἀποστελλόμενοι ἀπὸ τὴν Λαύραν, εἰς ήν ὀνήκει ἡ κορυφή, διὰ τὴν ἐπήσιον τῆς Μεταμορφώσεως πανήγυριν, δειπνοῦντες ἐδῶ ἀφ' ἐσπέρας καὶ τὴν ἐπανόριον μετά

την λειτουργίαν, εν τῇ καταβάσει, παραμέτοντες γεῦμα, εἰς τὸν προσκυνητάς.

Ἄπο τὴν Παναγίτσαν ἡ ὁδὸς πλέον εἶναι ἄβατος, ἐπὶ τὸν βράχον, δι' ἀτραπῶν ἀποκρήμων. Καὶ ἐδαπάνησε μὲν ἵκανάς λίρας ἔξι ἰδίων τοῦ Ἰωακεὶμ ὁ Γ'. Ἱνα καταστήσῃ βατήν εἰς τὸν ἡμίονυς τὴν ἐπὶ τὸν βράχον δυσχώριαν, δλλὰ πάντοτε εἶναι ἐπικινδυνός ἡ μέροις τῆς κορυφῆς δι' ἡμίονου ἀνάβασις, διότι τὸ μέρος εἶναι ὅλως ἀδενδρόν, δλισθηρόν καὶ πετρώδες.

Εἶναι αὐτὴ ἡ φαλακρὰ κορυφὴ πλέον, ἡ πανταχόνεν τῆς Χερσονήσου θεωρουμένη μὲ τὸ μολύβδινον τῆς κουκούλιον. Εἰς ἐν διαστήμα ἡ ὁδὸς εἶναι σκαλιστὴ ἐπὶ τὸν βράχον, καὶ εἰς ἐν αὐτῆς μέρος, ἔως πέντε βημάτων, ἔνας-ένας διέρχονται οἱ προσκυνηταί, ἔντροιοι θεωροῦντες τὴν ἀβύσσον τὴν χαίρουσαν κάτω μὲ τὸν αἰλωνίους κρήμονές της.

Μετὰ ἡμίσειαν ἀκριβῶς ὥραν ἀναχωροῦντες ἀπὸ τὴν Παναγίτσαν, εὑρισκόμεθα ἐπὶ τῆς κορυφῆς.

**

Οὐδεὶς ποιητής, οὐδεὶς ζωγράφος, κανὲν χῶμα καὶ καμμία φαντασία, καμμία πτερωτὴ λογογράφου γραφής δὲν ἡμπορεῖ νὰ παραστῆσῃ τὸ μεγαλεῖον τοῦ θεάματος, τὸ διποίον πλήροι θάμβους βαθυτάτου τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

“Οὐλη ἡ Χερσόνησος μὲ τὰ βουνά της καὶ μὲ τὸν λόφους της, τὰ ἀκρωτήρια τῆς καὶ τὸν δρόμον τῆς, ὅλη εὐρίσκεται, θαρρεῖς, γύρω γύρω, εἰς τὴν εὐρεῖον τοῦ Ἀθωνος ποδιάν. Αἱ μεγαλοπρεπεῖς καὶ πολυώροφοι Μοναί, ἄλλαι μὲν ὡς καλυβάκια ἐν τῷ δάσει, ἄλλαι δὲ ὡς πεταλίδαι ἐπὶ τὸν σκοπέλων. Ἐνθεν ἡ Χαλκιδικὴ ὅλη καὶ ὁ Θερμαϊκὸς λάμπων ὡς καθρέπτης ἀπὸ ἀργυρον. Οἱ Ολυμπίοι καὶ τὰ βουνά τῆς Θεσσαλίας. Εκεῖθεν τὸ Θρακικὸν πέλαγος μὲ τὰς νῆσους τοὺς ὡς κύκνους κολυμβῶντας πρὸς τὰ Δαρδανέλια. Κάτω τὸ Αιγαῖον μὲ τὰ κύματα τὰ κάτασπρα καὶ τὰ Ἑρημονήσια, δὲ κήτη φόντουνιασμένα συμμαζεύμενα ὡς πρὸς σωτηρίαν ὑπὸ τὴν μαύρην τοῦ Ἀθωνος σπιάν. Ὁπισθεν τὸν βουνοῦ καὶ οἱ κάμποι τῆς Μακεδονίας, μὲ τὸν πόταμούς της ὡς δρεῖς ἀσημένιους διοικισθαίνοντας μὲ γυαλιστεροὺς ἐλιγμοὺς ὑπὸ τὴν ἀνταγειαν τῶν πρώτων τοῦ ἥλιου ἀκτίνων. Οσοι δὲ τῶν προσκυνητῶν εἶνε καλῶς ἐτοιμασμένοι μὲ ισχυρὰς διόπτρας βλέποντες τὴν Προποντίδα,

ὅς διμήλην ἀπλούμενην καὶ τὸ δγκῶδες Ἐπταπύργιον τὴν περίσφημον τοῦ Βυζαντίου Ἀκρόπολιν, ὡς μίαν μαυρίλαν μὲ ἐπτὰ στεφανωμένην κορυφάς.

Ἐχουν δίκαιον λοιπὸν οἱ μοναχοὶ νὰ λέγουν ὅτι καὶ δσοὶ ἀναβοῦν εἰς τὸν Ἀθωνα μετανοοῦν, καὶ δσοὶ δὲν ἀναβοῦν πάλιν μετανοοῦν. Μετανοοῦν οἱ πρῶτοι διότι καταβάντος χάνουν μίαν τοιαύτην μυθικοῦ μεγάλειον εἰκόνα. Μετανοοῦν ὀλοκαρδίως καὶ οἱ δεύτεροι διότι ἀπὸ τὴν διλογοψυχίαν των δὲν ἡξιώθησαν ν' ἀπολαύσουν μίαν ἀλησμόνητον ἡδονήν, ἀπὸ ἐκείνας, τὰς δοπίας σπανίως χαρίζει εἰς τὸν ἀνθρώπων ἡ θεία δημιουργία.

**

Ο ναΐσκος τῆς Μεταμορφώσεως μόλις δύναται νὰ περιλάβῃ ἔως ὀκτὼ μοναχούς, ὡς λευκὴ κολωνίτσα φαινόμενος ἀπὸ τὰ Κατουνάκια, τὴν πρὸς τὸ ἀκρωτήριον Ἐρημον, ἐπὶ τῆς βραχώδους αἰχμῆς ἐκτισμένος. Ἐξω δύμως αὐτοῦ μικρὸν ὑπόστεγον καὶ μία ίσοπέδωσις πελεκητὴ ὅπου ἡμποροῦν νὰ σταθοῦν ἔως διακόσιοι ἀνθρώποι. Ἡ ἀγρυπνία τελεῖται ταχέως καὶ τροχάδην μετὰ τῆς λειτουργίας, διότι ἀν αἴφνης μεταβληθῇ δ, καιδὸς καὶ ψῦχος ἐπιπνεύσῃ, οἱ ὁδόντες πάραντα τρίζουν καὶ κτυποῦν, αἱ χεῖρες παγώνουν, τὰ γόνατα ξυλιάζουν. Οταν δὲ τὰ νέφη συμπυκνωθοῦν, τότε

— δεινὸν — οἱ κεραυνοὶ ἐκρήγνυνται καὶ τελεῖται ἐπάνω εἰς τὴν πετρέλην ἐκείνην κορυφὴν φοβερὰ πάλη τῶν στοιχείων, ἐν μέσῳ ἀστραπῶν καὶ βροντῶν, χαλασμὸς πόσμου, εἰκὼν ὑπερογεῖος τιτανομαχίας, ἐν ἣ συντρίβονται μετὰ σπαρακτικῶν τριγμῶν αἱ πέτραι αἱ ἀπορργήες τῆς φαλακρᾶς ἐκείνης κορυφῆς καὶ ἐνίστε φεῦ! καὶ ἄνθρωποι ποραπεδόντες ἀπροσδοκήτως ἐν μέσῳ τῆς κοραταῖς τῶν στοιχείων πάλης.

Τὸ χρονικά τοῦ Ἀγίου Όρους τὰ ἀγραφα, μημονεύονται τοιαύτας κεραυνοβολίας ἀνθρωπίνων ὑπάρχεσων. Κατά τινα πανήγυριν, ἀνελθόντων τῶν Πατέρων εἰς τὴν Κορυφὴν διὰ τὴν λεόνταν ἀγρυπνίαν, μόλις ἤρχισεν ἡ Ἀκολουθία, ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Ἐσπερινοῦ, δ καιδὸς αἴφνης μεταβάλλεται. Ἀνεμος κρύος φυσᾷ, τὰ νέφη πυκνούνται ἐπάνω ἐκεῖ καὶ ἴδού χάνεται ὁ κάτω κόπτος ὅλος μέσα εἰς μίαν διμήλην ὑγρὰν καὶ φαινόν. Ἀλλ᾽ ἐξακολούθει ἡ ἀγρυπνία μετὰ δέους δύμως, μετὰ παλμῶν φόβου καὶ βρυγμοῦ τῶν ὁδόντων. Οἱ Διάκονοι ἴστά-

μενος πρὸ τῶν ἀγίων Πύλων ἔξεφωνει τὴν μεγάλην Ἐπιτεγή τοῦ Ἐσπερινοῦ, πράξων «τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν», οἱ δὲ ψάλται ἀντεφώνουν «Κύριε ἐλέησον». Αἴφνης ἤσρὰ κλαγγὴ ἐκσπᾶ ἐντὸς τοῦ ναοῦ. Αἱ εἰκόνες τοῦ τευτάλου, αἱ διποίαι εἶναι τῶν ἀτροφαιρικῶν αὐτῶν μεταβολῶν, ἵνα ἀντέχουν, εἰς τὸν ἀνάγκυστοι πετράλλου, κραδαίνονται καθωνίζουσαι, φῶς ἄχρουν καὶ φοβερὸν πληροῖ αἴφνης τὸν ναΐσκον δ κεραυνὸν καταπαύει, δταν αἰσίως καταβαίνοντες οἱ διλίγοι ἐκείνοι μοναχοὶ ἀναπνεύσωσι κάτω εἰς τὴν Παναγίτσαν. Τότε, παρελθόντος πλέον τοῦ κινδύνου, αἰσθάνονται τὴν χαρὰν ἀπὸ τῆς ἀναπολήσεως τοῦ μεγαλοπρεποῦς πανοραματος, τὸ διποίον μένει ἀλησμόνητον πλέον εἰς διηγή των τὴν ζωήν. Τότε καὶ οἱ ἐφηβοὶ ωστοί, οἱ μόνοι τώρα μετὰ τόσους οἰκτρούς θάνατους κατὰ κρημνῶν, συνάζοντες τὸ εὔμορφα ἀμάραντα, ἐπανακτῶντες τὸ ἀφελές αὐτῶν μειδίαμα, λέγουσι πρὸς τοὺς λοιπούς, ἐπιδεικνύοντες πρὸς αὐτοὺς μετά τίνος δικαίας ὑπερηφανείας τὰς δραίας των ἀνθρόδεσμας:

— ‘Ατῶνα! ‘Ατῶνα!

Α. ΜΩΡΑΪΤΙΔΗΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΝΔΡΙ

ΕΡΙΞ Ν. ΟΘΩΝΙΟΣ

Απὸ τὴν Ἐκθεσιν τοῦ Παργάσσου.

Η καλωσύνη είς τὸν ισχυρὸν εἶνε αὐτοκτονία. Η καλωσύνη είς τὸν ισχυρὸν πρέπει νὰ εἶνε ὅλως διόλου δευτερεύων χαρακτηρισμός. Ἐλέχθη πολὺ δρθῶς διτὶ ή καλωσύνη εἶνε ή πολυτέλεια τῶν ισχυρῶν, πρέπει δῆμος νὰ μένῃ πολυτέλεια.

Δύο λοιπὸν τάξεις ἀνθρώπων ὑπάρχουν. Οἱ ἀδύνατοι, οἱ δύποιοι θὰ ζήσουν δῖον ἡμιπορέσουν, οἱ δύποιοι θὰ τὰ καταφέρουν δπως ἡμιπορέσουν, διὰ τοὺς δύποιους ή ζωὴ θὰ εἶνε προσπάθεια πρὸς σωτηρίαν, καὶ οἱ ισχυροί, τῶν δύποιων πρῶτον καθῆκον εἶνε νὰ μένωσιν ισχυροί, νὰ ἐπιμένουν εἰς τὴν δύναμιν τον, ἀφοῦ προφανῶς ἐδημιουργήθησαν διὰ τοῦτο. Δεύτερον καθῆκον νὰ ἔργασθων διὰ τὸ καλὸν τῆς ἀνθρωπότητος, δὲλλὰ διὰ τῶν γενικῶν μέσων, ὀδηγοῦντες αὐτὴν δρθῶς. Ὁργανίζοντες αὐτὴν καλῶς, ἰδρύοντες αὐτὴν στερεῶς εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρουσιάσῃ τὴν μεγαλείραν δίνεσιν ή ἀκριβεστερον τὴν τελειοτέραν εὐρυθμίαν. Τέλος, δχι καθῆκον ἄλλα

πολυτέλεια διὰ τοὺς ισχυροὺς εἶνε νὰ φανοῦν καὶ ὅλιγον εὐεργετικοὶ διὰ τῶν ιδιαιτέρων μέσων. Τοῦτο δὲν εἶνε ἀπηγοφευμένον, εἶνε εὐχάριστον, ἀλλ' εἶνε συγχρόνως καὶ πολὺ ἐπικίνδυνον, ὑποθάλπει ἐνίστε τὴν κατάχοησιν καὶ φέρει τὴν ἀνατροπὴν τῆς τάξεως διὰ τοῦτο ή ἔξασκησὶς του πρέπει νὰ γίνεται πάντοτε ὑπὸ τὸν δρον τῆς συναισθήσεως τοῦ μεγάλου κινδύνου τὸν δποῖον περικλείει.

Τοῦτο εἶνε τὸ γενικὸν δόγμα τοῦ Νίτσε. Δὲν τὸ συζητῶ σήμερον. Ἡθέλησα μόνον νὰ δεῖξω διτὶ ὑπῆρχεν ἐν σπέρματι εἰς τὸν Γκαΐτε, καὶ διτὶ ἐὰν δὲν ηττήσε τὴν πρώτην ίδεαν ἀπὸ τὰς μελέτας τοῦ ἐπὶ τὸν ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ, ἐὰν τὸ 1870 καὶ η μέδη τοῦ δικαιώματος τοῦ ισχυροτέρου εἰς τὸν γερμανικὸν λαόν, συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ διαπλασθῇ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Νίτσε, οὐχ ηπτον εἰς τὸ ἔργον καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Γκαΐτε δὲν ηττε τὴν δριστικὴν διάτυπωσιν τοῦ περιφήμου δόγματός του.

Μετάφρ. Σ. Δ.

EMILE FAGUET

CATULLE MENDES

ΣΥΝΑΙΝΕΣΙΣ

Ο 'Αχοδ ἡτο πολὺ πλούσιος βοσκὸς 'στὸν κάμπο. Η γυναῖκα του, μιὰ ζεστὴ 'μέρα τοῦ καλοκαιριοῦ, ἀκούμπωντας κατὰ γῆς τὴν στάμγα ποὺ τὴν είχε γεμίσει ἀπὸ τὸ πηγάδι ἐξαπλώθηκε κατώ ἀπὸ ἕνα δένδρο 'στη χώρα τῆς Βηδηνίας καὶ ἀποκοιμήθηκε καὶ εἶδε δνειρο.

'Στὴν ἀρχὴ τῆς ἐξάφανηκε πῶς τὴν ἐξυπέρουσαν καὶ πῶς δ 'Αχοδ τῆς ἔλεγε. «Γυναῖκα, ξλα, σήκω! Στοὺς ἐμπόρους τῆς Σεγγόρ, πέρυσι, ἐπούλησα ἐκατὸ δρυνία, καὶ ἀκόμα μοῦ χρωστᾶνε τὰ χορήματα. Μὰ ή Σεγγόρ εἶνε πολὺ μακριὰ καὶ εἶνε πολὺ βαρειὰ τὰ γεράματα. Ποιὸν ἀποδοῦσα νὰ στείλω γιὰ νὰ μὴν πάω ἐγώ; Σπάνιο πρᾶγμα εἶνε δ πιστὸς καὶ προσκεπτικὸς ἀνθρωπος. Πήγαινε σύ, καὶ ζήτησε τοὺς ἐνενήκοντα ἀργύρια» Η γυναῖκα δὲν ἐπορθάλε σύτε τὴν ἔφημο, οὔτε τὸν φόρο ποὺ εἶχε, οὔτε τοὺς ληστάς. «Ομιλεῖς κύριε, 'στὴν δούλῃ σου.» Καὶ δταν δειχνύοντάς της πρὸς τὰ δεξιά, τῆς εἶπε: «Λπὸ ἐκεὶ εἶνε δ δρόμος», ἐπῆρε αὐτὴ ἀμέσως ἔνα μάλλινο σάλι καὶ ἐξεκίνησε. Ο δρόμος ήτο δύσβατος καὶ τόσῳ μντεραίς ήσαν ή πέτραις, ποὺ τὰ πόδια τῆς ἐγέμισαν αἵματα, καὶ δάκρυα ἐγέμισαν τὰ μάτια. Ός τόσο ἐπερπάτησε ὅλη τὴν ἡμέρα, καὶ τὸ

βράδυ περπατοῦσε ἀκόμη, χωρὶς ν' ἀκούῃ τί ποτε καὶ χωρὶς τίποτε νὰ βλέπῃ, δτάν εξαφνα, ἀπὸ μέσ' ἀπὸ τὸ σκότος, μὲ ἀγοια φωνὴ καπτοιος ὀδρησε, τῆς ἔφραξε τὸ στόμα μὲ τὸ χέρι, ὃσδαν δαιμονισμένος τῆς ἀρπάξε τὸ σάλι καὶ ἐγινε ἀφαντος ἀφοῦ τῆς ἐμπτῆς κατάστηθα ἔνα μαχαῖρο.

Τ δνειρο 'στὴν στιγμὴ αὐτῇ, ήταν τόσῳ τρομερὸ ποὺ τὴν ἐξύπνησε.

Ο ἀνδρας ήταν δρυμὸς μπροστά τῆς.

«Στοὺς ἐμπόρους τῆς Σεγγόρ, τῆς εἶπε, ἐπούλησα ἐκατὸ δρυνία καὶ ἀκόμα μοῦ χρωστᾶνε τὰ χορήματα. Μά, ή Σεγγόρ εἶνε πολὺ μακριὰ καὶ εἶνε πολὺ βαρειὰ τὰ γεράματα. Ποιὸν μποροῦσα νὰ στείλω γιὰ νὰ μὴν πάω ἐγώ; Σπάνιο πρᾶγμα εἶνε δ πιστὸς καὶ προσκεπτικὸς ἀνθρωπος. Πήγαινε σύ καὶ ζήτησε τοὺς ἐνενήκοντα ἀργύρια.»

Η γυναῖκα εἶπε «Ο κύριός μου ὀδύλησε. Εἶμαι ἀτομη.» Έκάλεσε τὰ παιδιά της, ἔβαλε τὰ χέρια τῆς ἐπάνω εἰς τὸ κεφάλι τοῦ πρωτότοκου ποὺ ήταν ἔνα καράρι, ἐφίλησε 'στὸ μέτωπο τὸ μικρότερο, καὶ ὀφοῦ ἐπῆρε τὸ μάλλινό της σάλι, ἐξεκίνησε.

Μετάφραστος Χ. Θ. ΔΑΡΑΛΕΖΗ

ΕΑΜΟΝΔΟΣ ΦΥΡΣΤ — ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΜΠΕΡΓΚΕΡ

KNUT HAMSUN

ΠΑΝ*

Τὸ πόδι μου μ' ἐνοχλοῦσε ἀπὸ καιρὸ σε καιρό. Συχνὰ τὴν νύχτα μιὰ φαγούρα δὲν μ' ἀφινε νὰ κλείσω μάτι, ή κάποιος σφάχτης. Οταν δὲλλαζε δ καιρὸς κοντά στᾶλλα ἐρχότανε καὶ δ ὁρώστεια μου μὰ δὲν κοντσάθηκα. Ο καιρὸς περ-

* Ιδε σελ. 147.

νοῦσε. Ο κ. Μάκ εἶχε γυρίσει. Μοῦ ἔδωκε ἀμέσως σημεῖα ζωῆς μὲ τὸ νὰ μοῦ πάρῃ πίσω τὴν βάρκα του. Αὐτὸς μ' ἔφερε ἀνω κατώ, γιατὶ τὸ κωνῆγι δὲν εἶχε ἀρχίσει ἀκόμη καὶ δὲν μποροῦσα νὰ κτυπήσω φτερό. Μὰ γιατὶ νὰ μοῦ πάρῃ πίσω τὴν βάρκα;

Εἶδα μιὰ ἡμέρα τὸν γιατρὸ καὶ τοῦ εἶπα:

ΤΟ ΔΕΚΔΑΠΤΗΝΟΘΗΜΕΡΟΝ

ΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΤΩΝ "ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ,"

Διάλεξις Γ. Σωτηριάδου.

Εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν «Παναθηναίων» ἔγκαιον αἰσθήσαν διαλέξεις, κατὰ τὰς δροίας τὸν λόγον θᾶ ἔχον ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι συνεργάται τοῦ περιοδικοῦ τούτου. Πρῶτος ὁμίλησε τὴν παρελθόνταν Κυριακὴν 21 Δεκεμβρίου ὁ κ. Γεώργιος Σωτηριάδης, ἀρχαιολόγος. Θέμα εἶχε τὴν ἀρχαιολογικὴν σκαπάνην, τὸ ἔργον τοῦ ἀρχαιολόγου, ἀποκαλύπτοντος καὶ ἐρμηνεύοντος διὰ τῆς σκέψεως τὰ θαμμένα λείφανα τῶν περασμένων καὶ μακρινῶν γενεῶν, μὲν μίαν λέξιν, τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀρχαιολογίας. Δὲν πρόκειται εἰς τὸ χρονογραφικὸν αὐτὸν σημειώμα, νὰ παρουσιάσωμεν τὸν διμιλήτην. Ο κ. Σωτηριάδης εἶνε γνωστὸς confrere. Δὲν στρεφεῖται κανὲν ἀπὸ τὰ χαρίσματα τοῦ δῆτορος τὰ προκαλοῦντα τὴν γοητείαν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν. Ἀρκούμενα νὰ ἀναφέρωμεν διὰ ἔχει τόσον ἴσχυραν ορητοικὴν ἔκφρασιν, καὶ εἶνε τόσον ἀναλυτικὸς ὥστε νὰ δύναται νὰ διατηρῇ ἀμετάπτωτον τὴν προσόχην τῶν ἀκροστῶν του.

Αλλὰ ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ θέμα τῆς διαλέξεως. Τί φῶς, ἀλληδινά, ποῦ ἔξελαμψεν ἀπὸ τὰ θαμμένα ἐφείπια! Ἐμάθαμεν μὲ τόσην καθυστέρησιν, γεγονότα ποὺ ἔγιναν πρὸ χιλιετρίδων. Μᾶς ἡλθεν εἰδησις διὰ πυρκαϊδὸς πόλεων ποῦ δὲν τὰς ἐμνημόνευσε κανένας ἀπολύτως ιστορικός, ἐπειδὴ πολὺ ἀργότερα ἦνοιξε τὰς δελτίους τῆς ἡ ιστορία. Εἶδαμεν καὶ τὸν μακρισμέγον πρόγονον, τοῦ πραξιτελείου Ἐρμοῦ, — πήλινον βάναυσον δμοίωμα προτομῆς ἀνθρώπου, ἀνάλογον μὲ τὰ χονδροειδέστερα πλαστικὰ ἔργα τῶν φυλακισμένων τοῦ Παλαιμῆδου!

Ἐνόσω ἐπεριμέναμεν μόνον ἀπὸ τὰ κείμενά καὶ τὰ σωζόμενὰ ἐρείπια νὰ φωτισθῶμεν διὰ τὸ παρελθόν, ημιπρόσωπαν νὰ φιλάσωμεν μέχρι τοῦ ἔκτου ἢ τὸ πολὺ τοῦ ἐβδόμου αἰώνος π.Χ. Ἀπὸ τότε χρονολογοῦνται καὶ αὐτὰ τὰ

διηγητικὰ ἔπη. Ἀλλὰ πέραν τούτου, μακρύτερα ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ, διὰ τοὺς δοπιοὺς ἀκόμη τόσας ἀμφιβολίας μᾶς ἀφίνονται τὰ ἀρχαῖα κείμενα τριπάτη τοῦ παρουσίας ποικίλα πάντας ἐποχῆς, μίαν φάσιν τῆς ιστορίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἵνα πολιτισμόν. Ἐπὶ τοῦ ιστορικοῦ ἐκείνου χώρου τῆς Μικρᾶς Ασίας ἡγεόθησαν καὶ συνετριβήσαν καὶ ἐκ νέου οἰκισθησαν καὶ καταστραφεῖσαν ἰδρύθησαν. ἐκ τοίτου καὶ τετάρτου νέαι πόλεις. Εἰς ἔκαστον στρῶμα, εὐκρινῶς διαχωριζόμενον τῶν ἄλλων, ενδεθησαν διάφορα λείψανα, μαρτύρια ἄλλης χρονικῆς περιόδου καὶ ἄλλου πολιτισμοῦ. Πῶς τώρα νὰ καταταχθῶσι χρονολογικῶς τὰ διάφορα στρῶματα; Ἰδοὺ αἱ πρῶται ἀπορίαι τῆς ἀρχαιολογίας. Ἄλλα ἀμέσως τὸ ἐφευνητικὸν πεντέμα πρόστρεψε εἰς τὴν συγκριτικὴν ἐπιστήμην. Η ἀρχαιολογία δίδει τὸ χέρι εἰς τὰς ἀδελφὰς ἐπιστήμας καὶ αἱ ἀπορίαι λύνονται καὶ τὸ φῶς ὅλον ἐπιχορτερον καὶ ἐντονώτερον ἀπλόνται εἰς τοὺς σκοτεινοὺς δρῖζοντας πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν αἰώνων. Αἱ ἀνασκαφαὶ τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, τῶν Αμυλῶν καὶ κατόπιν ἡ ἀσιανόλογία καὶ αἰγανπτιολογία ἔχονται ἐπίκουροι. Εἶνε γνωστὰ τὰ θαυμάσια καὶ ἐκτηλητικὰ ἀποτελέσματα εἰς τὰ δοποὶα ἀτέληξαν αἱ ἔρευναι τῶν ἀσιανολόγων. Διὰ τῶν φωτεινῶν τούτων δεδομένων κατορθώνει ἡ κυρίως ἀρχαιολογία νὰ κατατάξῃ χρονολογικῶς τὰ ενθήματα, τὰ δοποὶα ἀπεκαλύψθησαν εἰς ἔκαστον τῶν στρῶμάτων τούτων. Εἰς τὸ στρῶμα τὸ ἐπονομασθὲν συμβατικῶς τοῦ μικρηναϊκοῦ πολιτισμοῦ, ενδέθησαν ἀντικείμενα, τῶν δοποὶων, ὡς ἔβεβαιώσαν οἱ αἰγανπτιολόγοι, ἐγίνετο χρῆσις εἰς Αἰγύπτον κατὰ τὸ τέλος τῆς δευτέρας χιλιετηρίδος πρὸ Χριστοῦ. Τινὰ τούτων φέρουν καὶ τὸ δνοματοῦν ὅπαρχαντος τότε βασιλέως ἐν Αἰγύπτῳ. Πολὺ λογικῶς ἔξηγεται τὸ πρᾶγμα ἐάν παραδεχθῶμεν διὰ τὸ στρῶμα τοῦτο τοῦ Ιλίου ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν δρισμένην αὐτὴν περίοδον τῆς αἰγανπτιακῆς ιστορίας, διε τὰ ἀγνυπτιακὰ ἀγγεῖα καὶ σκεύη εἰσήγοντο ἐξ Αἰγύπτου ἡ κατεσκευάζοντα καὶ ἀπομίησιν τῶν αἰγανπτιακῶν δοπων πολὺ βαδιότερον ἡ Ρώμη ἀπεμιητοῦ ἀτέχνως ἢ μὲ τέχνηκην ἐντέλειαν ἐλληνικὰ καλλιτεχνικὰ ἔργα. Ἀλήθεια εἶνε διὰ καὶ σήμερον κάμνομεν χρῆσιν παλαιῶν πραγμάτων ἀλλ' εἶνε πολὺ διάριγα δοπως εἶνε διλγίσται αἱ διάφορον ὄντας σήμερον αἰθουσαὶ, αἱ ἐπιπλωμέναι μὲ ρυθμὸν Λουδοβίκου ΙΔου, ἢ ἄλλον τινὰ

οἰονδήποτε παλαιόν. Ἀλλη λεπτὴ παρατήρησις ἔρχεται εἰς ἐπίδρωσιν ταῦτης. Εἰς τὸ στρῶμα τοῦτο τῶν μικρηναϊκῶν ἐρειπίων δὲν εὑδίσκεται οὐδὲ ἔγνωσι σιδήρου, ἐνῷ ἀφθονεῖ ὁ χρυσὸς καὶ ὁ χαλκός. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ομηρος, δὲ πτεικονίσας τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, δὲν κάμνει σχεδὸν διόλου λόγον εἰς τὴν Ιλιάδα περὶ σιδήρου ἀλλὰ μόνον περὶ τῶν ἄλλων μετάλλων ἐκ τῶν δοποὶων καὶ δὲ πλισμὸς καὶ τὰ ἔξαρτηματα τῆς ἐνδυμασίας ἥσαν κατασκευασμένα. Ἰδοὺ λοιπὸν στοιχεῖα ἵκανα διὰ νὰ σχηματίσωμεν πεποιθήσιν καὶ βεβαιώθητα διὰ εἰς τὸ στρῶμα τοῦτο ενδισκόμενα ἐπὶ πολιτισμοῦ ἀκμάσαντος περὶ τὸ 1500 περίπου ἔως 1200 πρὸ Χριστοῦ. Ἀνασκάπτομεν βαθύτερον ἀκόμη τὸ ἔδαιφος τοῦ Ιλίου. Ὅτερον ἀπὸ τοία ἔως τέσσαρα μέτρα ενδισκόμενα ἐνώπιον ἐρειπίων εὐτελῶν οἰκισμῶν πρῶτον καὶ κατόπιν ἄλλης πόλεως ἀποτεφρωθεῖσης. Τείχη ὅχυρά τὴν περιβάλλουν, πυλῶνες, πρόπυλα, ἀνάκτορα τὴν στολίζουν. Οποία ἔκπληξις, ὅποια τῶν παραμυθιῶν μαγικὰ παλάτια καὶ πόλις νεκρωμένη κατώ εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης— ὑποκάτω εἰς τὰ στρῶματα τῆς γῆς, τὰ δοποὶα ἀνθρώπινα κατοικίαι χωρία καὶ πόλεις ἀλεπάλληλαι ἐσχημάτισαν! Αὐτὴ εἶνε ἡ πόλις, τὴν δοποῖαν δὲ Σλῆμαν ἀπεκάλεσε καὶ ἀρχός τὸ Ιλιον τοῦ Ομήρου. Ποικίλη εἶνε ἡ σπουδὴ τοῦ ἀρχαιολόγου ἐδῶ. Εἰς τοὺς ἐπίλυθους ὄμβων τοίχους τοὺς δοποὶους ἡ πύρκαια ἔπιρρατωσε, εἰς τὰ ἀπειρά ἀγγεῖα, εἰς τὰλλα ἀντικείμενα, εἰς τὰ χωματακού τοὺς λόθους βλέπει δὲ ἀρχαιολόγος τὰ ἔγνη τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἔζησαν ποτὲ ἐκεῖ. Εζῆσαν πολὺ πρὸ τῆς μικρηναϊκῆς ἐποχῆς, πολὺ πρὸ τοῦ 1500 πρὸ Χριστοῦ καὶ ἴδού «μὲ τὴν οἰκέψιν καὶ μὲ τὴν σκαπάνην» φυδάνομεν εἰς τὰ 2000 ἔτη πρὸ Χριστοῦ— ἵσως καὶ πολὺ ἐνωρίτερο. Θησαυρός μας ἀνεκτίμητος τὰ ἀγγεῖα! Εἶνε οἱ ἀσφαλεῖς χρονολογικοὶ πάνακες τῆς ἀρχαιολογίας. Καὶ κατωτέρω, βαθύτερα τῆς πόλεως ταύτης νέος πολιτισμὸς, ἢ, διὰ τὴν ἀριθμολογίαν, παλαιότητα βαρβαρότης. Δὲν ἔχομεν πλέον ἐδῶ οὔτε μετάλλα οὔτε ἔργα τέχνης. Ἐδῶ, δοπως καὶ ἄλλαχον μὲ τὰ τοιαῦτα στρῶματα μεταβαίνομεν πλέον εἰς τὴν λιθίνην ἐποχὴν. Ἐχομεν ἐργαλεῖα κατασκευασμένα ἀπὸ δυιανόν, ἢ ἄλλο εἰδος σκληροῦ λίθου. Άντι τῶν λείων καὶ εὐχρώμων ἀγγείων τῆς μικρηναϊκῆς ἐποχῆς τοῦ ἀνωτέρου στρῶματος, ἀγγεῖα χονδροειδῆ, ἀπὸ διάφορον ὄντας σήμερον αἰθουσαὶ, αἱ ἐπιπλωμέναι μὲ ρυθμὸν Λουδοβίκου ΙΔου, ἢ ἄλλον τινὰ

τοῦ Καλοσχούρου — Πανηγυριδὸν τεῦχος τῶν «Παναθηναίων» ἀφιερωμένον εἰς τὸν Σολωμόν — ἐπτὸς τῶν μεταφραστικῶν παραλλαγῶν καὶ τῆς τελευταῖς μηρᾶς παροχόράφου τὴν διποίαν παρέλειψε ὁ Καλοσχούρος ὡς ἀσημαντο μέρος.

Σεύστε τώρα τί κάμνετε μὲ τὴν περιέργειάν σας; Θὰ νομίση ὅ και διευθυντής τῆς «Κριτικῆς» ὅτι τὰ γράφομεν αὐτὰ ἐπίτηδες διὰ νὰ τὸν πειράξουμεν καὶ θὰ μᾶς ψάλῃ πάλιν ἵως τὸν ἀναβαλλόμενον διὰ τῆς «Κριτικῆς».

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Ἄι Ἀθῆναι ὑπεδέχθησαν ἔγκαρδίως τὸν πρίγκηπα
Ἀνδρέαν καὶ τὴν πριγκήπισσαν Ἀλίκην.

Ο. κ. Ἀριστομένης Προβελέγγιος ἔγραψε δρᾶμα
χοινικού «Ο ἀστος νίκης».

Τὴν 25 Μαρτίου 1904 ἀγόγει καλλιτεχνικὴ Ἑκ-
θεσις τοῦ «Ἐλληνικοῦ Κέντρου» ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.
Πολλοὶ ἔλληνες καλλιτέχνει εἶδήκωσαν ὅτι θὰ στεί-
λουν ἔργα των.

Ἐξ ἀφορῆς τῆς τελευταίας παραστάσεως τοῦ
«Ἀλάντος» εἰς τὸ Σικάγον ὑπὸ ἔλλήνων ἥθοποιῶν,
τὰ ἀμερικανικὰ φύλλα ἀναφέρουσι τὸ γεγονός ἐνιρη-
μότατα.

Τὸ γαλλικὸν περιοδικὸν «Revue Générale de Chimie
Pure et Appliquée» δημοσιεύει εἰς τὸ τεῦχος Ε'. Διε-
νές Συνέδριον τῆς Εφημοσμένης Χημείας — Βερο-
λίνον 1903 ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. I. Η. Δοανίδου διευ-
θυντοῦ τοῦ χημικοῦ ἐργαστηρίου τῆς Μεταλλευτικῆς
Εταιρείας τοῦ Λαυρίου. Η ἀνακοίνωσις τοῦ κ. Δοα-
νίδου ἔξετάζει τὸ περίεργον φαινόμενον τῆς ἀναλύ-
σεως τοῦ ἀργύρου εἰς τὰ ὑφάλμυρα ἔδατα διὰ τῶν

ὅποιων πλένονται τὰ μολυβδοαργυροῦχα μεταλλεύ-
ματα τοῦ Λαυρίου.

Αἱ ἐργαζόμεναι γυναικεῖς εἰς τὴν Γερμανίαν εἰναι
25 %, εἰς τὴν Ἀγγλίαν 27 %, εἰς τὰς Ἕνωμένας Πο-
λιτεῖας 14,3 %, καὶ εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ Ἰταλίαν
40 %.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ἔμμετρον ποίημα ὑπὸ Δημ. Ν.
Φραγκοπούλου. Ἐν Σάμῳ 1903.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗ ἥθων, ἔθνων, δημ.
φυσάτων, προλήψεων, δεισιδαιμονιῶν, παροιμῶν, οἵ
νηγμάτων κατ. τῶν Καρυῶν. Βάρνα 1903 σχ. 16ον
σελ. 198 φρ. χρ. 2.

Ο ΜΕΤΑΞΟΣΚΟΛΗΣ ὑπὸ Γεωργίου Κυριακοῦ,
γεωπόνου. Σύλλογος πρὸς διάδοσιν ὥφελίμων βιβλίων.
Ἀθῆναι 1903 τυπογραφείου Ραφτάνη-Παπαγεωργίου
σχ. 16ον σελ. 83 δρ. 0,40.

Ο ΕΣ ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ ΑΣΤΡΟΛΑΒΟΣ ὑπὸ Περι-
κλέούς Ρεδιάδου ἀνθυποπλούσοχον καὶ καθηγητού.
Ἀπόστασμα Τοῦ ἐν Ἀθήναις Εθνικοῦ Ἅρχ Μου-
σείου. Ἀθῆναι 1903. — Εκδόται Μπέκ καὶ Μπάρτ.
(Ἡ αὐτὴ μελέτη ἔξεδόθη καὶ γεμανιστὶ κατὰ μετά-
φρασιν τοῦ κ. Μπάρτ).

ΑΓΑΠΕΣ ὑπὸ Ἰδομενέως Ψύχα. — ποίηματα. —
Ἀθῆναι 1903. Τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίου.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΟΥ ΔΕΚΑΤΟΥ ENNATΟΥ
ΑΙΩΝΟΣ κατὰ τὸ ἄγγιλκὸν ὑπὸ Κ. Μ. Μελᾶ. — Σύλ-
λογος πρὸς διάδοσιν ὥφελίμων βιβλίων. Αθῆναι 1903.
Τυπογραφείου «Εστία» Κ. Μάτανερ καὶ Ν. Καργα-
δούρη σχ. 16ον σελ. 111 δρ. 0,40.

Η ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΥ

Ἐκ τῆς Εφημερίδος «Ἀθηνῶν».

